

Utlåtande 2004: RVII (Dnr 327-2825/2003)

Utarbetande av ett dokument som tillvaratar den enskilda individens intressen i äldreomsorgen

Motion av Ann-Katrin Åslund (fp) och Helen Jäderlund Eckardt (fp) (2003:18)

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta följande

1. Kommunstyrelsen får i uppdrag att utarbeta ett dokument rörande intressen och vardagsfrågor för äldre, i enlighet med detta utlåtande.
2. I övrigt anses motion (2003:18) av Ann-Katrin Åslund (fp) och Helen Jäderlund Eckardt (fp) besvarad med vad som anförs i utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Margareta Olofsson anför följande.

Bakgrund

Ann-Katrin Åslund (fp) och Helen Jäderlund Eckardt (fp) har i en motion föreslagit utarbetande av ett dokument som tillvaratar den enskilda individens intressen i äldreomsorgen, *bilaga 2*.

”Dokumentet om mig” tar upp vardagliga frågor som vilken mat man tycker om, respektive inte tycker om, hur man vill se ut i form av frisyr och klädsel, vilken musismak man har och vilka TV- och radioprogram man föredrar. Utrymme finns också att fylla i vilka högtider man firar, vad som gör en glad och ledsen och vad man tycker om att göra respektive inte tycker om att göra. Det finns också ett par frågor som rör eventuell flytt till särskilt boende i form av bland annat vilka möbler och tavlor man vill ha med sig. Dokumentet avslutas med en fråga som rör livsuppehållande åtgärder.

Remisser

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, Hägerstens stadsdelsnämnd, Rinkebys stadsdelsnämnd, Östermalms stadsdelsnämnd, kommunstyrelsens äldreomsorgsberedning, kommunstyrelsens pensionärsråd och kommunstyrelsens handikappråd.

Stadsledningskontoret anser att det kan vara värdefullt för de äldre att ha tillgång till ett dokument i Stockholms stad, liknande det som Skurups kommun har tagit fram och som motionärerna hänvisar till. Stadsledningskontoret anser dock att målgruppen bör vara den som staden har ett ansvar för, dvs. äldre personer som är beviljad någon form av insats av staden. *Hägerstens stadsdelsnämnd* välkomnar ett inom staden gemensamt datorstyrt dokument, vilket kan användas som checklista vid ankomstsamtal och upprättandet av vård- och handlingsplaner.

Rinkeby stadsdelsnämnd instämmer med motionen.

Östermalms stadsdelsnämnd anser att dokumentationen inom äldreomsorgen kan utvecklas, förbättras och bli mer enhetligt. Tankarna bakom "Dokument om mig" kan användas som en av utgångspunkter i en förbättrad och utvecklad dokumentation om den enskilde.

Äldreomsorgsberedningen återopade stadsledningskontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Kommunstyrelsens pensionärsråd tillstyrkte stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Kommunstyrelsens handikappråd ansåg att ett liknande dokument ska utarbetas även för yngre funktionshindrade.

Mina synpunkter

Kunskapen om vem en människa är, och vad som ger henne eller honom en meningsfull och bra tillvaro, är ett av de grundläggande verktygen för att skapa en god äldreomsorg. Trots det finns det idag mycket stora kunskapsluckor när de gäller intressen bland äldre med hemtjänst eller särskilt boende. Ett exempel på framgångsrikt arbete för att ta reda på detta är det dokument som tagits fram i Skurups kommun ("Dokumentet om mig") och som där ses som en framgångsfaktor i arbetet med äldreomsorgens brukare.

Jag anser att det kan vara en bra idé att i Stockholms stad utarbeta ett liknande dokument som erbjudas den enskilde. Detta kan sedan vara ett underlag för den dagen man inte längre kan föra sin talan. Rätten till en omväxlande vardag på stadens egna äldreboenden och de som drivs på entreprenad kan inte nog understrykas. Att känna till vilken mat eller vilka

nog understrykas. Att känna till vilken mat eller vilka kläder en person föredrar, vilken musik eller vilka tv-program är naturligtvis en viktig faktor för hur personen trivs. Målgruppen bör vara de äldre som har någon form av biståndsbedömd insats. Detta blir den enskildes eget dokument till skillnad från den övriga dokumentationen som staden eller entreprenören ansvarar för.

Biståndshandläggaren kan vid lämplig tidpunkt informera om att möjligheten finns att fylla i dokumentet för den som så önskar. Dokumentet kan vara intressant att sprida via pensionärsorganisationer och intresseföreningar. Det bör ligga i den enskildes intresse att själva ta ansvar för sin levnadsbeskrivning.

Den sista frågan i Skurups dokument är angående livsuppehållande åtgärder. När det gäller frågor som rör livsuppehållande åtgärder, anser jag inte att de hör hemma i ett dokument av det här slaget. Det är mycket stora och svåra frågor som ytterst är läkares ansvar att avgöra. En statlig utredning (Dir. 2002:55) ser just nu över möjligheten att så kallade livstestamenten eller livsslutsdirektiv, vilka behandlar livsuppehållande åtgärder, blir juridiskt bindande.

En del i att säkra kvaliteten i äldreomsorgen är att förbättra dokumentationen.

Bättre dokumentation enligt hälso- och sjukvårdslagen (HSL) och socialtjänstlagen (SoL), förbättrad säkerhet och nya kommunikationsvägar ger förutsättningar för att snabbare och säkrare kunna komma i kontakt med rätt instans och få fram behövlig dokumentation och instruktion. Detta gäller både anställda inom vård och omsorg, vårdtagarna och deras närstående.

Under hösten 2003 beslutade kommunstyrelsen att ett gemensamt IT-baserat verksamhetsstöd för stadsdelarnas äldreomsorg och omsorg om funktionshindrade ska anskaffas både enligt socialtjänstlagen och enligt hälso- och sjukvårdslagen. Ett arbete pågår för att ta fram riktlinjer för social dokumentation och det kommer att färdigställas under hösten 2004. Flera stadsdelsförvaltningar har infört mobila lösningar så som handdatorer för effektivare administration, bättre tillgänglighet och ökad kvalitet.

Som ytterligare databaserat verksamhetsstöd kan nämnas WebCare ett länsövergripande IT-stöd som involverar Stockholms läns landsting, länets kommuner och privata vårdgivare. Syftet är att underlätta informationsöverföring mellan vårdgivare i vårdkedjan.

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden *Kristina Axén Olin* (m) och *Jan Björklund* (fp) enligt följande.

Vi föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige beslut att

1. i huvudsak bifalla föredragande borgarråds förslag
2. därutöver anföras.

Det är mycket glädjande att det förslag som förs fram i motionen nu blir verklighet. En god äldreomsorg förutsätter att den enskilda människan alltid sätts i centrum.

Vi ser dock ingen anledning till att begränsa möjligheten att fylla i ett formulär av denna typ till de människor som kommit i kontakt med äldreomsorgen genom en biståndshandläggare. Möjlighet bör finnas för alla stockholmare som så önskar, att fylla i dokumentet. Olycka och sjukdom kan ibland komma plötsligt, och en förutsättning för att dokumentet ska bli en bra vägledning för omsorgens personal är att det fyllts i av en människa som fortfarande kan berätta om sina personliga önskan. Alla stockholmare bör därför ha möjlighet att fylla i dokumentet, och behålla det i sin privata ägo tills den dag det blir aktuellt med en biståndsbedömning. Därmed får alla chansen att lämna sina uppgifter när man fortfarande är frisk, utan att det belastar den kommunala administrationen.

I samband med biståndsbedömning ska möjligheten att fylla i eller lämna in befintligt dokument erbjudas samtliga personer.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår kommunfullmäktige besluta följande

1. Kommunstyrelsen får i uppdrag att utarbeta ett dokument rörande intressen och vardagsfrågor för äldre, i enlighet med detta utlåtande.
2. I övrigt anses motion (2003:18) av Ann-Katrin Åslund (fp) och Helen Jäderlund Eckardt (fp) besvarad med vad som anförs i utlåtandet.

Stockholm den

På kommunstyrelsens vägnar:
ANNIKA BILLSTRÖM

Margareta Olofsson

Anette Otteborn

ÄRENDET

Ann-Katrin Åslund (fp) och Helen Jäderlund Eckardt (fp) har i en motion föreslagit utarbetande av ett dokument som tillvaratar den enskilda individens intressen i äldreomsorgen, bilaga 2.

Kunskapen om vad som på olika sätt skapar en meningsfull tillvaro är en förutsättning för en god äldreomsorg. Därför föreslår Ann-Katrin Åslund (fp) och Helen Jäderlund Eckardt (fp) att man i Stockholm, liksom i Skurups kommun, bör dokumentera omsorgstagarens behov och önskemål på ett mer utförligt sätt.

REMISSER

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, Hägerstens stadsdelsnämnd, Rinkebys stadsdelsnämnd, Östermalms stadsdelsnämnd, kommunstyrelsens äldreomsorgsberedning, kommunstyrelsens pensionärsråd och kommunstyrelsens handikappråd.

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande av den 4 november 2003 är i huvudsak av följande lydelse.

Det är av stor vikt att den personal som arbetar med äldre har kännedom om varje enskild individ som man på olika sätt hjälper. Sociala aspekter är i dessa sammanhang minst lika viktiga som de medicinska. Den information som rör den enskildes medicinska hälsa, är ofta väl känd bland personalen. Men som motionärerna påtalar är det ofta sämre ställt med den information som gäller den enskildes sociala historia samt värderingar och önskemål i olika personliga frågor.

I handläggningen av en ansökan om bistånd enligt socialtjänstlagen (SoL), åligger det biståndshandläggaren att samla och dokumentera nödvändig information för att ett beslut ska kunna fattas. Behovet av information som har med de sociala frågorna att göra beror förstås på vad ansökan avser.

I ansökningar som rör hemtjänstinsatser eller särskilt boende är socialtjänstlagen tydlig med att det i princip är den enskilde själv som avgör hur mycket information av personlig karaktär som han eller hon vill uppge. En utredning ska begränsas till att avse omständigheter som har betydelse för bedömningen av sökandes behov av stöd och hjälp. Dokumentation ska dock kunna användas av personal som ett arbetsinstrument för den individuella planeringen och för genomförandet av insatsen. Då det i varje enskilt fall måste göras en avvägning av olika intressen, kan de sociala frågorna ibland komma att få ett mindre utrymme i utredningen.

När en enskild flyttar in i någon form av särskilt boende, ska ett inflyttningssamtal äga rum mellan den enskilde och dennes anhöriga och enhetschef och/eller utsedd

kontaktperson. Samtalets syfte är dels att informera den enskilde om boendet, och dels att fråga den enskilde om bland annat levnadshistoria, socialt nätverk och särskilda önskemål osv. Samtalet ska bland annat ligga till grund för den sociala dokumentation för genomförande som SoL förutsätter (11 kap 5 och 6 §§).

”Dokumentet om mig” tar upp vardagliga frågor som vilken mat man tycker om, respektive inte tycker om, hur man vill se ut i form av frisyr och klädsel, vilken musiksmak man har och vilka TV- och radioprogram man föredrar. Utrymme finns också att fylla i vilka högtider man firar, vad som gör en glad och ledsen och vad man tycker om att göra respektive inte tycker om att göra. Det finns också ett par frågor som rör eventuell flytt till särskilt boende i form av bland annat vilka möbler och tavlor man vill ha med sig. Dokumentet avslutas med en fråga som rör livsuppehållandeåtgärder. Spelslagingskontoret ser positivt på att ett liknande dokument finns tillgängligt för stockholmare. Vetskapen hos den enskilde och dennes anhöriga om att hans eller hennes intressen på detta sätt kan lyftas fram, skulle förmodligen upplevas som mycket positivt och öka tryggheten hos många äldre.

Stadsledningskontoret anser dock att målgruppen inte bör vara alla invånare som vill, utan inriktas på den målgrupp som staden har ett ansvar för, dvs. äldre personer som är beviljad någon form av insats av staden. Biståndshandläggare kan vid lämplig tidpunkt informera om att möjligheten finns att fylla i dokumentet för de som så önskar. Dokumentet kan också vara intressant att sprida via pensionärsorganisationer och intresseföreningar. Det bör ligga i den enskildes intresse att själv ta ansvar för sin levnadsbeskrivning och sina kommande önskemål.

Det ifyllda dokumentet bör vara den enskildes egendom och således förvaras i dennes hem. Informationen i dokumentet kan dock biståndshandläggare eller utförare ta del av om den enskilde vill det.

När en enskild flyttar in i ett särskilt boende, finns det anledning att aktualisera uppgifterna i ett eventuellt tidigare ifyllt dokument eller fylla i ett nytt.

När det gäller frågor som rör livsuppehållande åtgärder, anser stadsledningskontoret inte att de hör hemma i ett dokument av det här slaget. Det är mycket stora och svåra frågor som ytterst är läkares ansvar att avgöra. En statlig utredning (Dir. 2002:55) ser just nu över möjligheten att så kallade livstestamenten eller livsslutsdirektiv, vilka behandlar livsuppehållande åtgärder, blir juridiskt bindande. Utredningen ska redovisas senast den 1 juli 2004.

Hägerstens stadsdelsnämnd beslöt den 29 oktober 2003 att godkänna förvaltningens förslag på remissyttrande.

Reservation anfördes av vice ordförande Abit Dundar m.fl. (fp), bilaga 1.

Hägerstens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande av den 4 december 2003 är i huvudsak av följande lydelse.

Förvaltningen har med anledning av en fråga i vår stadsdelsnämnd, från Abit Dundar m.fl. (fp), nyligen diskuterat det sociala innehållet i omsorgen och biståndsbedömningen.

Vi anser att vi inom vår förvaltning vad gäller de särskilda boendena kan skaffa oss en god uppfattning om de boendes intressen och önskemål vid ankomstsamtal och upprättande av vård- eller handlingsplaner. Dock kan en väl genomtänkt gemensam checklista underlätta. Vissa av våra enheter använder ett databaserat journalsystem (Omsorg 2000), som bland sina mallar har en funktion för social journal.

Inom den öppna hemtjänsten finns inte något framtaget gemensamt dokument för frågor angående sociala förhållanden men vid upprättande av arbetsplan ställs frågor om vanor och kontaktnät.

Biståndsbedömarna har idag ingen mall för denna typ av sociala frågor men kan se den som ett komplement vid samtal om hur den äldre vill ha det.

Information som nått oss genom Kompetensfonden säger att man inom fonden håller på att undersöka möjligheterna till datorstödd information för att kunna ha aktuell och tillgänglig information. Här ingår också tankar på social dokumentation.

Hägerstens stadsdelsförvaltning välkomnar ett inom staden gemensamt datorstyrt dokument, vilket kan användas som checklista vid ankomstsamtal och upprättandet av vård- och handlingsplaner.

Rinkeby stadsdelsnämnd beslöt den 18 december 2003 att godkänna föreliggande remissyttrande om framtagandet av ett dokument som tillvaratar den enskilde individens intresse i äldreomsorgen.

Rinkeby stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande av den 4 december 2003 är i huvudsak av följande lydelse.

Kunskapen om vem en människa är, och vad som ger henne eller honom en meningsfull och bra tillvaro, är ett av de grundläggande verktygen för att skapa en god äldreomsorg. Trots det finns det idag mycket stora kunskapsluckor när de gäller intressen bland äldre med hemtjänst eller särskilt boende. Ett exempel på framgångsrikt arbete för att ta reda på detta är det dokument som de tagits fram i Skurups kommun ("Dokumentet om mig") och som där ses som en framgångsfaktor i arbetet med äldreomsorgens brukare.

"Dokumentet om mig" är ett fyrsidigt formulär som alla invånare erbjuds att fylla i, som fokuserar på frågor om vardagliga ting som vilken mat och dryck man tycker om, respektive inte tycker om. Utrymme finns också för att fylla i vilka högtider man firar, vilken dygnsrytm man har, musiksmak och TV-intresse m.m.

Rinkebys äldreomsorg har sedan hösten 2003 bedrivit en kompetensutbildning för samtlig personal som kommer i daglig kontakt med de äldre i Rinkeby (se bilaga 1). Denna kurs går under namnet "Social dokumentation" och har tagits fram och leds av den medicinskt ansvariga sjuksköterskan. Utbildningen fokuserar på ämnen som; helhetssynen på människan och är en introduktion till den dagliga sociala dokumentationen. Den tar även upp frågeställningar som; vad det innebär att vara kontaktpersonal och hur den individuella planen kommer att införlivas i den övriga dokumentationen enligt Socialtjänstlagen och Hälso- och sjukvårdslagen.

Som en följd av denna kompetensutbildning har en speciell mall skapats; "Instruktion till dokumentation av den individuella omvårdnadsplanen", (se bilaga 2). Denna mall har många likheter med det pedagogiska verktyget "portfolio" som kontinuerligt används inom förskoleverksamheten.

Dokumentationen utförs av kontaktpersonal med stöd av handläggare, paramedicinare och sjuksköterska.

Östermalms stadsdelsnämnd beslöt den 18 mars 2004 att godkänna och överlämna tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Särskilt uttalande gjordes av vice ordföranden *Helena Bonnier m fl* (m), bilaga 1.

Särskilt uttalande gjordes av ledamoten *Claes Fleming m fl* (fp), bilaga 1.

Östermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande av den 10 mars 2004 är i huvudsak av följande lydelse.

Frågor kring dokumentation är mycket aktuella. Såväl stadens revisorer som statliga myndigheter och stadsdelarna i staden arbetar med och bevakar utvecklingen av dessa frågor. Det ser olika ut inom olika omsorgsformer och mellan stadsdelar.

Inom de särskilda boendeformerna skaffar sig personalen en god uppfattning om den enskildes intressen och önskemål vid ankomstsamtalet och genom att en vårdplan upprättas vid inflyttningen till den särskilda boendeformen. Dokumentationen är dock inte enhetlig inom de olika enheterna.

Dokumentationen kan utvecklas, förbättras och bli mer enhetligt. Frågan om hur hemtjänstens dokument som avser arbetet i enskildas hem och den enskildes önskemål och intressen kan förändras kommer att aktualiseras. Tankarna bakom "Dokument om mig" kan användas som en av utgångspunkter i en förbättrad och utvecklad dokumentation om den enskilde.

Kommunstyrelsens äldreomsorgsberedning beslöt den 5 december 2003 godkänna och åberopa tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Särskilt uttalande gjordes av *Margareta Björk* (m), *Helen Jäderlund Eckardt* (fp) och *Ewa Samuelsson* (kd), bilaga 1.

Kommunstyrelsens handikappråds beslut av den 26 november 2003 är av huvudsak följande lydelse.

Kommunstyrelsens handikappråd tillstyrker motionsyrkandet. Handikapprådet anser vidare att uppdraget till stadsledningskontoret också ska innefatta yngre personer.

Kommunstyrelsens pensionärsråd beslöt den 27 november 2003 att tillstyrka stadsledningskontorets förslag till beslut.

RESERVATIONER M.M.

Hägerstens stadsdelsnämnd

Reservationen av vice ordförande Abit Dundar m.fl. (fp) är av följande lydelse.

1. Hägerstens stadsdelsnämnd föreslår kommunstyrelsen att bifalla motionen av Ann-Katrin Åslund och Helen Jäderlund Eckardt.
2. Hägerstens stadsdelsnämnd anför därutöver följande

Vi noterar att förvaltningen ser positivt på det förslag som förs fram i motionen. Tjänsteutlåtandet öppnar dock för omtolkningar av förslaget som riskerar att förändra den ursprungliga intentionen i motionen.

Det dokumentet som motionen föreslår kan med fördel göras i en sådan form att det lätt kan omvandlas till datorstödd information. Avgörande är dock att det är den enskilda brukaren som direkt står för uppgiftslämnandet, inte indirekt genom omtolkningar från exempelvis anhöriga eller stadsdelens handläggare.

Den stora skillnaden mot i dag ligger mycket i att dokumentet och därmed kunskaperna om den enskildas intresse skulle få en större spridning än den sociala dokumentationen av äldreomsorgens brukare som görs i dag. men minst lika viktigt är att enskilda äldre erbjuds en möjlighet att upprätta ett dokument *innan* de får svårt att uttrycka sina personliga önskemål, exempelvis på grund av sjukdom. Om och när det sedan blir aktuellt med hemtjänst eller särskilt boende, finns dokumentet som en bra grund för omsorgen.

Östermalms stadsdelsnämnd

Det särskilda uttalandet av vice ordföranden Helena Bonnier m fl (m) är av följande lydelse.

Vi moderater delar motionärernas uppfattning av vikten att på ett aktivt sätt tillvarata och dokumentera den enskilda individens intressen i äldreomsorgen. Att lyfta fram varje individs intressen är ett viktigt inslag i en respektfull omsorg.

Många äldre som på grund av ålder eller sjukdom inte själva kan uttrycka sina önskemål måste på olika sätt få hjälp med detta. Viktiga deltagare i en dialog, utöver vårdtagaren och vårdgivaren, kan även anhöriga eller andra som känner vårdtagaren vara, exempelvis goda vänner eller grannar.

En skriftlig dokumentation av en sådan dialog ger alla inblandade en större förståelse för och insyn i den enskilda individens behov och önskemål. Samtidigt utgör detta dokument en viktigt del för vårdgivarens eget kvalitetsarbete och

detta dokument en viktig del för vårdgivarens eget kvalitetsarbete och kvalitetsuppföljning.

Det är av stor vikt att dokumentationen blir föremål för en ständig dialog och uppdatering.

Vi moderater bifaller förslagen i den föreliggande motionen när de överensstämmer med den text vi moderater har i vårt budgetförslag för 2004 för Stockholms kommun.

Det särskilda uttalandet av ledamoten Claes Fleming m fl (fp) är av följande lydelse.

Det i motionen föreslagna dokumentet, som inriktas på den enskildes intressen och önskemål, kommer på ett konkret sätt beröra många människor inom äldreomsorgen. Dokumentet skall kunna ge ökade kunskaper bland personalen, vilket ger en bättre vård

Det är viktigt att dokumentationen blir enhetlig inom de olika vårdenheterna och förutom gällande vårdplaner ge ett tydligt svar på den enskildes önskemål när det gäller exempelvis vad den enskilde vill äta eller vilken klädsel man vill ha.

Det föreslagna dokumentet kommer att innebära en extra trygghet för den äldre och dess anhöriga.

Äldreomsorgsberedningen

Det särskilda uttalandet av Margareta Björk (m), Helen Jäderlund Eckardt (fp) och Ewa Samuelsson (kd) är av följande lydelse.

Det är positivt att motionen nu har möjlighet att bli verklighet. det skulle medföra en ökad trygghet hos många äldre. Kunskapen om vem en människa är och vad som ger honom eller henne en meningsfull tillvaro är ett av de grundläggande verktygen för att skapa en god äldreomsorg. Vetskapen hos den enskilde om att intressen bättre kan tillgodoses den dag man inte längre kan föra sin talan är viktig och ökade kunskaper bland personal inom äldreomsorgen leder till en bättre vård och omsorg.

Vi vill uttala att detta dokument som tillvaratar den enskilde individens intressen i äldreomsorgen bör skyndas på för att kunna bli verklighet för stockholmarna snarast möjligt.

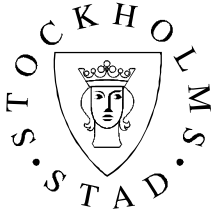
Det är viktigt att även äldre som inte är beviljad någon form att insats av staden får möjlighet att fylla i dokumentet och intresset bland de äldre bör undersökas så att alla som vill har möjlighet till detta.

Det särskilda uttalandet av Margareta Björk (m) är av följande lydelse.

Motionens innehåll överensstämmer med den text, som vi moderater lade i budgeten 2004 enligt följande:

”Många anhöriga till äldre står ibland i en svår situation. Vid sorg eller chock upplever många att de inte har svar på många svåra och laddade frågor t ex när det gäller livets slutskede.

I Skurups kommun har medborgarna möjlighet att fylla i ett dokument ”Dokumentet om mig”. Äldrenämnden ges i uppdrag att utreda om detta också skulle vara möjligt att införa i Stockholm”.

KOMMUNFULLMÄKTIGE

Motioner

2003:18

2003:18

Motion av Ann-Katrin Åslund och Helen Jäderlund Eckardt (båda fp) om utarbetande av ett dokument som tillvaratar den enskilda individens intressen i äldreomsorgen

Kunskapen om vem en människa är, och vad som ger honom eller henne en meningsfull och bra tillvaro, är ett av de grundläggande verktygen för att skapa en god äldreomsorg. Trots det finns i dag mycket stora kunskapsluckor när det gäller intressen och önskemål bland äldre med hemtjänst eller särskilt boende. Stockholms stad är inget undantag.

Enligt en utvärdering av kommunernas hemtjänst som nyligen genomförts av socialstyrelsen är kunskapen om sociala förhållanden hos hemtjänstens brukare mycket begränsade. I tre av fyra undersökta fall saknade hemtjänsten uppgifter om den enskildes intressen eller aktiviteter som ger den enskilde en meningsfull tillvaro. Det är inte svårt att förstå att en bättre kunskap om den enskildes intressen och önskemål skulle leda till en bättre omsorg.

Även inom äldreomsorgens särskilda boendeformer skulle större kunskaper om vad som gör den enskilde glad eller ledsen, och på olika sätt skapar en meningsfull tillvaro, ge bättre förutsättningar för en god omsorg. Inte minst de äldre människor som på grund av sjukdom inte längre kan uttrycka sina önskemål, skulle få en bättre tillvaro om deras intressen var kända.

I Skurups kommun har efterfrågan på bättre dokumentation om omsorgstagarnas intressen lett till att kommunen tagit fram "Dokumentet om mig". Dokumentet är ett fyrsidigt formulär som alla invånare erbjuds att fylla i, som ett underlag för hur man vill ha det den dag man inte längre kan föra sin talan. Viktigt att påpeka är att det rör sig om ett erbjudande, som är helt frivilligt för människor att ta del av.

”Dokumentet om mig” fokuserar på frågor om vardagliga ting som vilken mat och dryck man tycker om, respektive inte tycker om. Det tar upp frågor om hur man vill se ut i form av frisyr, klädsel et cetera. Utrymme finns också för att fylla i vilka högtider man firar, vilken dygnsrytm man har, musiksmak och TV-intresse. Vad som gör en glad, och vad som gör en ledsen, liksom vad man tycker om, respektive inte tycker om att göra.

Ett liknande formulär bör i framtiden erbjudas stockholmarna. Argumenten för detta är flera. Dels skulle ökade kunskaper bland personal inom äldreomsorgen leda till en bättre vård. Dels skulle vetskapen hos den enskilde om att hans eller hennes intressen bättre kan tillgodoses den dag man inte längre kan föra sin talan öka tryggheten hos många äldre, och säkert även många anhöriga. Målgruppen bör i första hand vara äldre stockholmare, men alla invånare som så önskar ska ges möjlighet att dokumentera sina intressen.

Ett dokument som fokuserar på den enskildes intressen och önskemål skulle på ett mycket konkret sätt beröra många människor, inte minst äldre. Därför är det av största vikt att förslaget utarbetas i samråd med pensionärsorganisationer och lokala pensionärsråd. I samband med att dokumentet tas fram bör även ett förslag till hur detta ska erbjudas meddelas i stadsledningskontorets.

Med hänvisning till ovanstående föreslås kommunfullmäktige besluta att uppdra åt stadsledningskontoret att utarbeta ett förslag till ett dokument som tillvaratar individens intressen i äldreomsorgen enligt motionens anvisningar.

Stockholm den 8 september 2003

Ann-Katrin Åslund

Helen Jäderlund Eckardt